

Jugapuu

Meie kodumaistest okaspuudest on kõige haruldasem harilik jugapuu (*Taxus baccata*). Ta on jää-nuk soojemast atlantilisest kliimaperioodist ning tunneb ennast looduses hästi vaid läänesaartel.

Põhjamaises Eestis jugapuu ilusaid punaseid marju kahjuks ei kanna.

Mujal Eestis peab talvekülmale vastu ida-jugapuu (*T. cuspidata*). Viimasel ajal on müügil ka külmakindlat vahelmist jugapuud (*T. x media*).

Jugapuu on meil kõige kärpimiskindlam okaspuu, talle võib kääridega kallale minna nii kevadel kui ka sügisel. Kui on tahtmist ning aega, võib jugapuust kujundada mäntaid ja kerasid, sambaid ja väravakaari, aga ka igasuguseid muid vigureid.

Jugapuu kasvab aeglaselt, vähegi kõrgema vormi saamiseks kulub oma 10–15 aastat. Kui olete teda juba kord pügama hakanud, siis tuleb seda teha igal aastal.

Jugapuu talub hästi varju ja kasvabki meelsamini varjus või poolvarjus mõne kõrgema lehtpuu või -põõsa kõrval. Seal ei ole karta ka kevadist päikesepõletust.

Lõuna pool kannab jugapuu ilusaid punaseid marju, meil tuleb teda paljundada vegetatiivselt. Õnneks on jugapuu kerge juurduma, tema peal on hea kätt harjutada pistikute ja pistokste tegemisel.

Noored kevadised võrsed ajavad isegi vees seistes juured alla. Siis on lihtne neid panna algul kohevasse liiva-turba segusse, hiljem istutada peenramulda. Aga üheaastased võrsed on tavaliselt lühikesed, läheb 5–6 aastat, enne kui noorest taimest asja hakkab saama. Kiirema tulemuse saab pistokste paljundades.

Pistiksteks võtke 2–3-aastased oksad. Rebige need põõsa küljest nõnda, et pistoksa külge jääb tükike vanemat puitu. Oksa alumine ots lõigake risti võrset tasaseks. Tekib n-ö kannaga pistoks, mis juurdub kiiremini kui tavaline.

Pistikute ja pistokste juurutamiseks on mõistlik ehitada väike paljunduslava. Oma tarbeks piisab täiesti ruutmeetri suurusest laudkastist. Kasti lõunapoolne külg tehke kümme-kond sentimeetrit madalam – nõnda soojeneb lava paremini ning ka vihmavesi voolab kaldpinnalt paremini ära.

Lavaaknaks lööge kokku lihtne puitraam, sellele pingutage ja kinnitage mõne liistuga kile. Akna toeks krüvige või naelutage kasti sisse liistud (kastilaudu koos hoidvad püstliistud jätke väljapoole). Aken peaks olema väikese lõtkuga, sest niiskudes puit paisub ja täpses mõõdus tehtud akent on võimatu avada.

Et tugev tuul akent lendu ei viiks, kinnitage see vähemalt ühest servast kasti külge. Võib ka lihtsalt panna akna nurkadele raskuseks paar tellist. Veel parem on aknasuurune varjutusrest, seda läheb meil hiljem nagunii vaja.

Jahedatel hommikutel juhtub, et lavaakna kile alla koguneb kondensatsioonivesi, mis alla tilkudes õrnemaid pistikuid kahjustab. Sellest murest saate üle, kui pingutate aknale kile alla kihi marlit. Marli jaotab niiskuse ühtlaselt ning toimib ka varjutusena, vähendades ülekuumenemist.

REIN SANDER

Jugapuud võib julgelt kärpida ja vormi pügada.